

irodalomÉjszakája
2021.
június
10–12.

#vészkijárat
DEBRECEN
belváros

Útmutató az Irodalom Éjszakájához

- Az élő felolvasásokra 8 (az 1. nap 9) szabadtéri helyszínen párhuzamosan kerül sor 19:00 – 21:30 között, esőhelyszínt biztosítunk.
- Minden helyszínen egy adott szerző művének részlete hangzik el 19.00, 19.30, 20.00, 20.30, 21.00 órai kezdéssel.
- Az egyes helyszínek a különböző napokon különböző országok irodalmából adnak ízelítőt.
- Mindenki maga állíthatja össze aznapi irodalmi barangolásának útvonalát, ehhez nyomtatott térképet adunk segítségül.
- A programon való részvétel ingyenes és előzetes regisztrációt nem igényel.
- A zárt térben kijelölt esőhelyszíneken a felolvasások csak védettségi igazolvánnyal látogathatók.

KÖSZÖNTŐ

Az irodalom évszázadok óta a debreceni műveltség egyik alapja. Az irodalom nem csak abban segít, hogy közösségi identitásunkat megfogalmazzuk, hogy tükröt tartsunk magunk számára, de abban is, hogy magunkat a város határain túl megmutassuk, s hogy hához jöjjön, sajátunkká váljon mindaz a tudás, érték, tapasztalat, ami a nagyvilágban megszületik.

Az irodalom és a könyv városunk múltjának és jelenének szerves része, ezért határozotunk úgy, hogy felvételünket kérjük az UNESCO Irodalom Városa közösségébe, hogy ezzel is megmutassuk értékeinket, és olyan új együttműködések felé induljunk el városon belül és kívül, melyek segítik az irodalom jövőbeni életét.

Az olvasás egyszerre magányos és közösségi tevékenység is. Az irodalom imaginárius tereiben imaginárius közösségek tagjaivá válhatunk, ami aztán segíti a valós közösségek kohézióját, életét is, akár úgy, hogy segít valós találkozások, együttműködések megszületésében és működésében. A szó művészete nem csak a könyvben él, gyakran megszólal élő szóval is, és ez leginkább közösségben történik meg.

Erre remek példa Debrecenben az idén harmadik alkalommal megrendezésre kerülő Irodalom Éjszakája, egy kivételes lehetőség arra, hogy a belvárosban együtt élvezhessük más népek, más kultúrák irodalmát, hogy egymással és a nagyvilággal találkozzunk. Nagy örömünkre szolgál, hogy a veszélyhelyzet enyhülése idén is lehetőséget ad a háromnapos programsorozat megrendezésére, de arra kérünk minden érdeklődőt, hogy továbbra is felelősen, magunkra és egymásra figyelve élvezzük a Csokonai Színház művészeinek felolvasását.

dr. Puskás István

Debrecen kulturális alpolgármestere

a debreceni Irodalom Éjszakája fővédnöke

© Miskolci János

VÉSZKIJÁRAT – Előszó

„(M)indenki a rettentő várakozás egyenlőségében él, amelyen kívül az ember minden egyéb kötődése megszűnik. [...] Van, aki elmenekül a városból, az emberek szétszóródnak a birtokaikon. Más bezárkózik a házába, senkinek se nyit ajtót. Ki-ki kerüli egymást. Távolságot tartani: ez a végső remény” – írja Elias Canetti *A túlélő* című esszéjének járványról szóló fejezetében. Ez a tapasztalat határozta meg a világ előző másfél évét, szorongás a fertőzéstől, távolságtartás, elkülönülés, közös és saját vészkijáratok keresése.

„Fight or flight”, harcolj vagy menekülj: neurológusok szerint így reagál a szimpatikus idegrendszer a veszélyre. Ezt tanácsolják a pszichológusok is: üss vagy fuss. Ha pedig egyik sem lehetséges, tettesd halottnak magad. Hogy túléld.

Kiélezett helyzetből, amikor mindenki saját magán tapasztalhatja meg a túlélést segítő vészreakciókat – márpedig kénytelenek voltunk ezt tenni –, még inkább látszik, az élet kisebb súlyú, hétköznapiak mondható pillanataiban is e két fő irány határozza meg válaszainkat a bajra. Ha valaki nem konfrontálódhat, nem tud szembeszállni a fenevaddal, de nem találja a kifelé vezető utat sem, akkor beszorul: hárít, távolít, tagad, bagatellizál, kivetít, terel, támogatást keres, társat, barátot, akibe kapaszkodhat, önn nyugtató mántrákat mormol, a képzelet és az álom világába menekül, értelmet, sőt jelentést kutat, agresszióval vagy önpusztítással reagál, drogokhoz, italhoz nyúl, elveszejteti magát. Vagy mindezt egyszerre és egymás után, végigjárja a stációkat, ahogy az idő telik, mint valami golgotát.

Ami a világjárványt illeti, úgy tűnik, már látszik a villogó neonfelirat, megtaláltuk a vészkijáratot. De az életünkben egyetlen vakcina sem menekít ki, és akkor sem szabadulunk, ha nem veszünk tudomást a vészről.

Valami ilyesmi volt számomra a tanulság az idei *Irodalom Éjszakája* szövegeit olvasva, amelyek többnyire nem friss szövegek, nem a ránk szakadt válság szülte őket. Arról beszélnek, a világ különböző tájain, legfőként Európában, de Izraelben és Japánban is, merre hajtják az ösztönök vagy a józan megfontolás

az embert, ha kikecmeregne a számára szenvedést jelentő élethelyzetből.

A meddőségi bizniszbe keveredett nő egész élete menekülés, a fiú, aki nem meri megszólítani a szöke lányt az esőbeállóban, katasztrófákkal teli álmiban talál menedéket, a heroikus unalomból és céltalan életből kivergődő író az írásban. A szerelmes ikrek a társadalmi szabályokkal szemben sodródhatnak egymás karjaiba, az idősgondozó a fűtis mama elől futna, más a vigasztalan olasz faluból a nagyvárosba, egy soha nem látott vihar elől, a villamos alá, az anyától a heroinba, abortuszba, betegségbe (mely „néha azért jön, hogy megmutassa az utat”), a magány elől vagy épp a magányba. Van úgy aztán, hogy kiderül, a megmenekülésnek súlyos ára van, valakinek árulóvá kell válnia hozzá, meg úgy, hogy nincs szabadulás, a hűgyszagú öregasszonyt isten se veri ki a kocsiból a hóviharban. Másnak a menekülés következményeivel kell megbirkóznia, mint a családot elhagyó anyák soha be nem tölthető hiányával küzdő, hátrahagyott gyerekeknek. De választhatjuk azt is, amit a szlovén Drago Jančar hőse: „Nem csinálni semmit. Csak feküdni mozdulatlanul. Hallgatni az eső susogását, a járdára patakzó vizét”.

„Mindegy, ki, mindegy, hol, mindegy, mikor – írja ugyancsak ő –, megérzi egyességét a tegnapi, a mai és a holnapi pillanatnak, ennek vagy egy másik térnek.” Én is így vagyok ezzel, mindig ugyanoda lyukadok ki, hogy hiába 24 ország 25 szerzője, hiába a sok-sok hős különböző élettapasztalata, az a pincébe bújó, szigeten rekedt, konyhapultnál magányosan monologizáló, lövések záporában futó, öreg szomszédra bízott, repülőtéren bolyongó, macskával alkudozó ember én vagyok. Mi vagyunk. Csak a mi van. A járvány mindennél világosabban ezzel szembesít.

Nagy Gabriella
az *Irodalom Éjszakája* szövegkurátora
a *Litera* főszerkesztője

Ünnepeljük együtt az irodalmat!

Az Irodalom Éjszakája idén ismét a különböző nyelveken született irodalmi alkotások népszerűsítésének szenteli friss, élettel teli rendezvényeit Debrecenben és Budapesten.

Valamennyi eddigi állomáshelyemen a EUNIC, az Európai Unió Nemzeti Kulturális Intézeteinek Hálózata kiemelt eseményei között tartották számon az Irodalom Éjszakáját. Nagy örömünkre szolgál, hogy idén is meg tudjuk mutatni világunk sokszínűségét és irodalmi gazdagságát a magyar közönségnek. E célból fontos kiemelnünk a fordítók munkáját mint nélkülözhetetlen hidat – hisz a szavak világában nincsenek határok –, és a magyar kiadók érdeklődését az idegen nyelven született művek itthoni bemutatása iránt.

Az Irodalom Éjszakája a kultúrát ünnepli, az irodalmunkat mint életünk alapvető részét, valamint a fordítás mint a kultúrák közti kapocs jelentőségét hangsúlyozza. Egyszerűen azt a teret, ahol saját értékeinket és kölcsönös megbecsülésünket megoszthatjuk egymással.

Az idei Irodalom Éjszakája a projektvezető Cseh Centrum szervezőmunkájának köszönhetően jöhetett létre, különböző európai országok kulturális intézeteinek és nagykövetségeinek tevékeny részvételével, neves színházakkal és helyi intézményekkel együttműködésben.

Mindenkit szeretettel várunk erre a nagy Fesztiválra!

Javier Valdivielso
a EUNIC Hungary elnöke
a Cervantes Intézet igazgatója

Hiányzott nagyon

Hiányoztak az élettel teli utcák, a könnyed, összefutós dumálgatások, melyek során nem átalottuk egymást kedélyes vállon veregetni, sőt búcsúzáskor arcon cuppantani. Botladozva-nyakladozva bár, de ment így is tovább az élet. Akit nem sújtott közvetlenül a vész, egyre buzgóbban keresgélte valamiféle vészkijáratot, amelyen át menekülhetne növekvő aggályai és a kényszerű összefogásban nem mindig szeretett szerettei elől. „Végre lesz időm újra olvasni” – sóhajtottunk fel oly sokan, ám arról, hogy a nagy tervből végül mi valósult meg, szemléletesen tanúskodik az új Netflix-előfizetések statisztikája. Erkölcsei tanulság, az nincs, illetve nem biztos, hogy ott kell keresni, ahol gondolkodunk. A nehéz idők emelt fővel vészeltetők át mélyenszántó tanok, meditáció, a test acélozása és a programszerű önfejlesztés egyéb technikái nélkül is. Marcel Proust életműve helyett például feleleveníthetjük a toleráns együttélés és az önharmónia algebráját, vagy beláthatjuk, hogy a hangyaszigorlalommal építgetett mandala dühödt széttiprása olykor hitelesebb gesztus a mű magaslatos befejezésénél. Alászálhatunk a szellemi magasságokból, beengedhetünk az életünkbe egy kis popot. És popcornot.

Mindezek jegyében tér most vissza az Irodalom Éjszakája, mely ezúttal szeretné kielégíteni közönsége társasági események iránti vágyát és éhségét, fennkölt imperatívuszok nélkül, ellazulva, óvatos eufóriával. És természetesen elképesztő mennyiségű értékes irodalommal, a Csokonai Színház kiváló művészeinek előadásában. Most, hogy kiszabadultunk végre (ideiglenesen?) a négy fal közül, csak rajtunk múlik, hogy merre visznek lépteink a nyárestében. Kívánom mindenkinek, hogy jó irányba induljon.

Adéla Gálová
a Cseh Centrum igazgatónöje
az Irodalom Éjszakája projektvezetője

© David Konečný

Ismét közel hozzuk a kortárs világirodalmat

Ha a menekülőutat keresné ez után a hosszú bezártság és nyomasztó időszak után, mi meg tudjuk mutatni, merre van a vészkijárat! Három éjszakán keresztül, június 10. és 12. között Debrecen ismét otthont ad az Irodalom Éjszakája című rendezvénysorozatnak. A kortárs világirodalom 25 szerzőjével megismertető felolvasások idén a vészkijárat témája köré szerveződnek: a szövegek hősei többnyire menekülőutat keresnek egy jó barátban, a szerelemben, a fantázia világában, vagy különböző szenvedélyek gyakorlásában. Társulatunk nagyszerű színészeinek közreműködésével idén is a belvárosban sétálva, különböző helyszíneken találkozhatunk a felolvasásokkal. Tolmácsolásuknak köszönhetően mélyet szippanthatunk a nagyvilág kortárs irodalmának tágas, dús levegőjéből. Tartsanak idén is velünk!

Gemza Péter
a Csokonai Színház igazgatója

AZ IRODALOM ÉJSZAKÁJA FŐ PARTNERE

csokonai
SZÍNHÁZ

CSOKONAI SZÍNHÁZ

A Csokonai Színház Debrecen első és legnagyobb kőszínháza, a Kossuth utca 10. szám alatt. 1915-ben vette fel Csokonai Vitéz Mihály nevét, 2012-ben kapott nemzeti színházi státuszt. Itt kezdték pályájukat olyan ismert színészek, mint Soós Imre, Mensáros László, Márkus László, Latinovits Zoltán és Hofi Géza.

A XVIII. századtól magtárban, színben, fogadóban fellépő vándorszínészek után a ma is álló épületben játszott többek között Blaha Lujza és Honthy Hanna, Latabár Kálmán és Csontos Gyula.

A debreceni színjátszás hosszú és küzdelmes utat járt be, míg 1865. október 7-én végre beköltözhetett a Szkalnitzky Antal által tervezett, mór és bizánci elemeket tartalmazó, romantikus stílusú állandó épületbe. Az ünnepélyes megnyitót Reszler István társulatának előadásában Katona József Bánk bán című drámája volt, Gertrudist vendégként Laborfalvi Róza játszotta.

„Puritán hitnek ősi városában hiú látványnak nem: – csak szellemünknek épülhetett e ház: »azért ez oltár«” – olvasható Jókai Mór 1865-ös megnyitóra írt prológja az előcsarnok márványtábláján.

A Csokonai Színház országosan és nemzetközi szinten is elismert színház, jelenleg prózai tagozattal működik, és rendszeresen műsorra tűz tánc- és mozgásszínházi produkciókat.

AZ IRODALOM ÉJSZAKÁJA SZERVEZŐJE

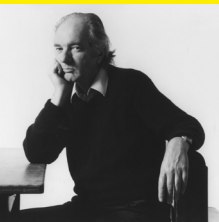
EUNIC HUNGARY

A EUNIC az Európai Unió Nemzeti Kulturális Intézeteinek Hálózata. A EUNIC Hungary a Magyarországon működő európai uniós nemzeti kulturális intézetek ernyőszervezete.

A EUNIC az eleven, toleráns és nyitott kultúra támogatója Magyarországon, Európában és szerte a világon. A civil társadalom támogatása és az európai nemzetek közötti kölcsönös megértés elősegítése céljából a EUNIC kulturális projekteket és más programokat szervez. A hálózat évente visszatérő programjai az Irodalom Éjszakája és az Európai Nyelvi Kocktélbár.

 EUNIC
EU National Institutes
for Culture

AUSZTRIA

THOMAS BERNHARD (1931 – 1989)

Ausztria egyik legelismertebb és egyben legvitatottabb szerzője, aki idén lenne 90 éves. Gyermekkorát egy rotterdami gyermekotthonban, majd anyai nagyszüleinél töltötte. Hamar elkezdte saját útját járni, s életének 58 évében gazdag életművet hozott létre. Versei, novellái, szindarabjai, regényei magyarul is megjelentek. Humorával és szarkazmusával kegyetlenül leleplezi a hazugságokban élő embert, a képmutató társadalmat, saját hazáját, Ausztriát sem kímélve. Életét irodalmi díjak és hangos botrányok kísérték.

Felolvas: Mercs János

június 11. DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

Önéletrajzi írásk – A pince

Thomas Bernhard gyermekkorát és fiatalságát, életének eme meghatározó időszakát az emlékezés kezdeteitől a grafenhofi tüdőszanatórium végleges elhagyásáig ötrészes önéletrajzi műben örökítette meg, a rá jellemző sajátos iróniával. Figyelemmel kísérhetjük az író nagyapa, Johannes Freumbichler hatása alatt felnövő fiatalember sorsát: a háború, a kollégium, a gimnáziumi tanulmányok, a kereskedősegédi munka, a betegségek, a körtermek, a szanatóriumok viszontagságait. *A pince* a sorozat harmadik része, melyben az író elhagyja a megszokott polgári kereteket, a gyűlölt salzburgi gimnáziumot és elmegy szakmát tanulni, ami teljesen új perspektívákat hoz életébe.

(Fordította: Szijj Ferenc)

„Thomas Bernhard magával ragad: egyszerre személyes és összefüggéseket láttató. Az ötvenes évek Salzburgjában vagyunk, ahol 16 évesen az önállóság útjára lép. Itt indul el az álmok megvalósítása felé, miközben társadalmi szempontból lent van, szó szerint a pincében.”

Robert Sereinig, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatóhelyettese

BELGIUM (FLANDRIA)

JEROEN OLYSLAEGERS (1967)

Dráma-, regény- és újságíró, a kortárs flamand irodalom egyik legnépszerűbb szerzője. Színműírói munkásságáért 2014-ben megkapta az Edmond Hustinx-díjat. 2016-ban megjelent, *Védő* című regénye számos rangos elismerésben részesült, többek között az Ultima díjat (2016), valamint a legjobb németalföldi szépirodalmi műnek járó Fintro Literature Prize zsűri- és közönségdíját (2017) is elnyerte. Magyar nyelven jelen regénye olvasható először.

© Koen Broos

Felolvas: Kránicz Richárd

június 11. B24 Galéria udvara

Védő

Szabad-e végrehajtani az új, kegyetlen hatalom parancsait ott, ahol ez csak a szélsőséges politikai érdekeket szolgálja? Ez a súlyos dilemma gyötri a fiatal Wilfried Wilt, aki nem sokkal Belgium 1940-es megszállása után csatlakozik az antwerpeni rendőrséghez, hogy elkerülje a kötelező munkaszolgálatot. Csakhogy most épp azok letartóztatásában kell segíednie, akiknek az „új rend” a létezését sem tűri el, és miközben barátja, Lode menteni próbálja a zsidókat, más ismerősei készséggel kiszolgálják az ország aktuális urait. (Fordította: Balogh Tamás)

„A könyörtelen, ám fanyar humora miatt mégis szórakoztató regény a második világháborúról ad számvetést, örök érvényű kérdéseket feszegetve: meddig mehetünk el a politikai érdekeket szolgáló parancsok végrehajtásában, maradhatunk-e közben pártatlanok, és kaphatunk-e feloldozást tetteink alól?”

Koen Haverbeke, a Flamand Kormány képviselője

© Antoine Wauters

ANTOINE WAUTERS (1981)

Francia nyelvű belga író, forgatókönyvíró, az utóbbi évek belga irodalmának egyik izgalmas felfedezettje. *Nos mères* (Anyáink) című első regénye 2014-ben látott napvilágot. A feltűnést keltő mű mind a közönség, mind a kritikusok körében sikert aratott, és a Frankofónia öt kontinense díj döntősei közé is bekerült, ami meghozta számára az ismertséget. 2018-ban két regénye jelent meg: *a Pense aux pierres sous tes pas* (Nézz a lábad elé) és *Moi, Marthe et les autres* (Én, Márta és a többiek).

Felolvas: Horváth Julianna

június 11. Karakter 1517 terasza

Nézz a lábad elé

Egy ismeretlen nevű országban járunk, amelyet egymást követő diktátorok próbálnak modernizálni. Itt él a szüleik farmján, a pusztaság kellős közepén egy ikerpár: egy fiú és egy lány. Alig tizenkét évesek, szinte elválaszthatatlanok, és a játékaik gyakran tiltott területre tévednek. Egy este, amikor az istállóban heverészve egyre bizalmasabb testi közelségbe kerülnek, felbukkan az apjuk, és rájön, hogy igaz, amit régóta sejtett... A szülők elválasztják egymástól az ikereket. Hosszú és bizonytalan kimenetelű harc kezdődik, amelynek célja önmaguk újra felfedezése, a szabadság megszállott keresése. (Fordította: Bíró Péter)

„Regényében Wauters egy képzeletbeli világot teremt, amelynek nyugalmát politikai instabilitás, emberi és gazdasági konfliktusok kavargatják fel, és ez a távoli, disztópikus világ akár a miénk is lehetne. A Nézz a lábad elé reménykiáltás, himnusz az engedetlenséghez és a mindent felforgató, örült szerelemhez.”

Stéphane Carlier oktatási és kulturális ügyvivő,
Wallonie – Bruxelles International

INA VALCSANOVA (1953)

Író, műfordító, újságíró, a Szófiai Szent Kelemen Egyetem bolgár irodalom szakán végzett. Rádiódramaturg, szerkesztőként dolgozik, munkájáért több bolgár és nemzetközi díjban részesült. Francia és orosz drámafördítő. Az első regénye alapján írt filmforgatókönyve megkapta a bolgár Arany rózsza filmfesztivál legjobb forgatókönyvéért járó díját. 2017-ben *A Krach sziget* című regénye elnyerte a Razvitie bolgár irodalmi díjat és az Európai Unió Irodalmi Díját.

Felolvas: Újhelyi Kinga
június 12. Régi Városháza udvara

A Krach sziget

Aszja – a regény kurzívval szedett részének mesélője – abban reménykedik, hogy a Krk vagy Krachnak nevezett adriai szigeten fellélegezhet, és kicsit kívülről tekintve az életére talán valami megoldást talál. Még akkor is, ha a nyaralás bázisát az előző férje és annak jelenlegi neje biztosítja. Ráadásul a szigeten töltött idő első felében ők is jelen vannak. Ebből pedig olyan bonyodalmak keletkeznek, melyek ugyanannyira lehetnek tragikusak, mint komikusak. Nézőpont kérdése! (Fordította: Krasztev Péter)

„Könnyed és magával ragadó, finom ironiával megírt eredeti regény, amelyben két nő hang képzeletbeli párbeszédet folytatva lerázza bizonytalanságát, kudarcat, hogy továbbléljen. Vajon a párhuzamos sorsok találkozhatnak valahol az álmok és remények felé vezető úton?”

Plamen Peykov, a Bolgár Kulturális Intézet igazgatója

© Ondřej Lipar

PETRA HŮLOVÁ (1979)

A kortárs cseh irodalom meghatározó alakja, eddig tíz könyvet publikált. Első két regénye (*Nagyanyám emlékezete* – Európa kiadó 2004; *Homályos üvegen át* – Európa kiadó 2005) magyarul is olvasható. A *Nagymamám emlékezetéért* az év felfedezettjeként 2003-ban Magnesia Litera elismerésben részesült, míg a Lidové Noviny napilap a regényt az év könyvének választotta. *Stanice Tajga* [Tajga állomás] című regénye 2008-ban Jiří Orten-díjat kapott. Műveit már számos nyelvre lefordították.

Felolvas: Majzik Edit

június 10. Gambrinus köz

Mostoha sors

A *Mostoha sors* az író legszemélyesebb, legintimebb írása. A narratív monológ formájában megírt mű nélkülözi a kerettörténetet, központi figurája egy sikeres másodvonalbeli író, aki erotikus ponyvaregényeket ír. Az ő gondolatfolyama tárul elénk egy véget nem érő monológban élete fájdalmas csomópontjaival, személyes válságával. A borgőzös, keserédes, áradó szövegben nehezen válik szét jelen és múlt, valóság és álom, megtörtént és elképzelt, tudatos és tudattalan, reflexív és ösztönös. (Fordította: Barna Otilia)

„Hůlová regényének egyetlen elbeszélője a „mostoha”, akinek egyre fokozódó belső monológjából hamarosan előbukkan az emberiség sötét és mély ellentétéivel való rokonság. Ki ez a magányos, függőséggel küzdő öregasszony? Hol végződik a mérgező pszichózis és kezdődik a célzott önámítás?”

Adéla Gálová, a Cseh Centrum igazgatónöje

MAARJA KANGRO (1973)

Librettista, költő, prózaíró és műfordító. A kortárs észti irodalom egyik legnépszerűbb szerzője, aki több rangos észti irodalmi díjat is a magáénak tudhat. Műveiben tökéletes világot alkot, ahol a furcsaságok meglepően ismerősnek hatnak. Éles szemmel, epés, érzelmeskedéstől mentes stílusban teszi nevetségessé az ember gyengeségeit, ám az iróniával fűszerezett ijesztő őszinteségben az olvasó szokatlan mértékű együttérzést is felfedezhet.

© Pia Ruber

Felolvas: Varga Klári

június 12. Kálmán téri árkád

Atroposz Opel Merivája

A misztikus, krimyszerű *Atroposz Opel Merivája* című történetben egy fiatal nő arról ábrándozik, hogy a nyereményjátékon neki kedvez a szerencse, és övé lesz az új autó. A hóiharban aztán találkozik egy különös öregasszonnyal, akinek a fia hírhedt sorozatgyilkosnak tűnik... Kangro ezzel a novellával hazájában a legrangosabb, rövidprózáért járó díjat is elnyerte. A mű az Észt Intézet és a Pluralica Breviárium-sorozatának tizedik kötetében olvasható, melyet a közönség tagjai hagyományosan ajándékba kapnak. (Fordította: Márkus Virág)

„Az elbeszélés szókimondásával hökkenti meg a gyanútlan olvasót. Főhőse, egy minden szempontból mintaszerű polgár mindvégig olyan gondolatokon kapja magát, amiket egy mintapolgár soha nem vallana be, még magának sem. Megálljon-e a hűfűvés közepette segíteni egy bajba jutottnak, ha nem lehet biztos benne, hogy az autója utána még képes lesz megküzdeni az elemekkel?”

Kreet Paljas, az Észt Intézet igazgatója

FINNORSZÁG

SOFI OKSANEN (1977)

A finn-észti származású író nő valódi irodalmi jelenség. Világsikerű *Tisztogatás* című művével beírta magát a nemzetközi kortárs irodalom legnagyobb alakjai közé. A múlt és a jelenkor társadalmi szintű problémáit mesterien feldolgozó Oksanen munkásságát számos irodalmi díjjal jutalmazták: a Finlandia-díj után többek között elnyerte az Északi Tanács Irodalmi Díját is – az eddigi legfiatalabb szerzőként.

Felolvas: Vékony Anna
június 12. Sesztina udvar

A kutyafuttató

A kutyafuttató megrázó thriller regény a női sorsokról, női test és hatalom kapcsolatáról, női perspektívákról egy olyan korban és helyen, amikor és ahol mindent áthat a korrupció. Kelet és nyugat határán, Ukrajna függetlenségének idején, a kétezres években fiatal lányok próbálnak boldogulni: a meddősségi iparban dolgoznak donorként és béranyaként, remélve, hogy egyszer talán szabadon dönthetnek az életükről. (Fordította: Bába Laura)

„A kutyafuttató *tabuk nélkül tárja eléink egy Ukrájából menekülő nő szövevényes történetét. A múlt és jelen határmezsgyéjén táncoló regény hamisítatlan Oksanen: magával ragadó, megrázó és megható.*”

Eero Yrjö-Koskinen, a FinnAgora igazgatója

FRANCIAORSZÁG

AMIN MAALOUF (1946)

Bejrútban született, ahonnan a polgárháború kergette 1976-ban Franciaországba. Pályáját újságíróként kezdte, tudósított háborús övezetekből, volt a Jeune Afrique folyóirat főszerkesztője, és csupán a nyolcvanas évek derekától nyergelt át teljesen az irodalomra. *Taniosz sziklája* című regényével bő egy évtizeddel később elnyerte a Goncourt-díjat, majd *Identitás meurtrières* (Gyilkos identitások) című kötetével az európai esszéidíjat. Történelmi érdeklődésű, meggyőződéses humanista.

© Hanna Assoulina

Felolvas: Kubik Anna
június 12. Karakter 1517 terasza

A tévelygők

Hol lehet otthon az ember? Szeretheti-e a hazáját, ha az éppen vajmi kevésé szerethető? Hogy maradhat tiszta úgy, hogy közben ne fogjony el körülötte a levegő? Ezekkel a Maaloufnál vissza-visszatérő kérdésekkel ajánlja az Európa Kiadó a regényt, amelynek főhőse a Franciaországban élő keresztény arab történész, aki húsz év elteltével hazlátogat, és számba veszi, mi maradt és lett fiatalkori barátaiból, önmagából. Ki hogyan élt a választási lehetőségeivel? És mi volt a maradás vagy a távozás ára? (Fordította: Lőrinszky Ildikó)

„A tévelygők – akik akarva-akaratlan távol vetődnek a Közél-Kelettől – csodálatos regény a száműzetésről, az emlékezetéről és a barátságról. Csupa szépség, csupa nosztalgia – Stefan Zweig tudott még ilyet!”

Florent Héridel kulturális attasé, Francia Intézet

HOLLANDIA

© Koko Koukelaar

ARNON GRUNBERG (1971)

Amszterdamban, németországi gyökerekkel rendelkező zsidó bevándorlók családjában született. Édesanyja holokausz-túlélő volt. 1994-ben debütált az *Uborkaszezon* (Blauwe Maandagen) című regénnyel, amely elnyerte a legjobb első regény Anton Wachter-díját. A kritikusok lelkesedtek, „groteszk komédiának, a holland irodalom ritkaságának” nevezték. Termékeny és sokoldalú szerző, számos regénye mellett újságcikkeket, esszéket, verseket, forgatókönyveket és színdarabokat írt. Műveit 30 nyelvre fordították le.

Felolvas: Mészáros Ibolya
június 10. Sesztina udvar

Anyajegyek

Hannelore, Grunberg édesanyja 2015-ben hunyt el. Kapcsolatuk szimbiotikus volt. Még mielőtt anyja végleg megbetegedett volna, a szerző bejelentette, hogy egy időre hazaköltözik. „Megtelepedett” anyja házában, és írt az élményeiről. Egy évvel az asszony halála után megjelent új jelentős regénye, az *Anyajegyek* (Moedervlekken), amely borotvaéles stílusával egyszerre kacagtatja és megríkatja az olvasót. A könyv Grunberg nagy kísérlete, hogy édesanyját és önmagát is életben tartsa – az irodalom révén. (Fordította: Wekerle Szabolcs)

„Arnon Grunberg a kortárs holland irodalom egyik kiemelkedő, nemzetközileg is elismert alakja, aki – figyelemreméltó írói munkássága mellett – gyakran szólal meg aktuális társadalmi és politikai ügyekben, mindig a nemes európai humanista hagyományok szellemében.”

Zech Gábor kulturális és sajtó tanácsadó, Holland Nagykövetség

IZRAEL

MEIR SHALEV (1948)

Nahalalban, Izrael első mosavjában született. Katonai szolgálata során részt vett a hatnapos háborúban. Tanulmányait a jeruzsálemi Héber Egyetemen végezte, ahol pszichológiát tanult, ezt követően újságíróként, valamint különböző rádió- és televízióműsorok házigazdjaként vált ismertté hazájában. Íróként 1982-ben debütált egy gyermekeknek szóló kötettel; a későbbiekben is rendszeresen publikált gyermekkönyveket, számos esszé és regény mellett. Ma Izrael egyik legünnepelebb regényírója, könyveit több mint húsz nyelvre fordították le.

© Uwe Zucchi

Felolvas: Papp István
június 10. Karakter 1517 terasza

Egy galamb és egy fiú

Az Izrael állam 1948-as kikiáltását követő háborúban – melyek során még postagalambok segítettek a harctéri kommunikációt – egy halálosan megsebesült fiatal galambász útjára engedi utolsó madarát, búcsúajándékat küldve távoli kedvesének. A fiú tragikus története szárnyra kap, és generációkon átívelve kíséri végig egy középkorú, az ország madarait jól ismerő idegenvezető életét, aki kudarcba fulladó házasságából menekülve, haldokló édesanyja végakaratainak engedelmeskedve épp álmai házáat igyekszik megtalálni, melynek során újra találkozik egykori szerelmével. (Fordította: Rajki András)

„Az Énekek énekét idéző, lírai szépségű nagyregény érzékletesen hullámszik a biblikus örökkévalóság és szerelem egymásra felelgető párbeszédében.”

Pusztai Hédi, az Izraeli Kulturális Intézet projektkoordinátora

GENKI KAWAMURA (1979)

Író, filmrendező és producer, de forgatókönyvíróként is ismert. 2012-ben megjelent első regénye, a *Ha a macskák eltűnnének a világból* azonnal bestseller lett, s napjainkra már 14 nyelven olvasható világszerte. Időközben több regényt és gyermekkönyvet írt, valamint olyan nagysikerű filmekben működött közre producerként, mint Shinkai Makoto *Mi a neved?* [Kimi no na wa.] vagy Hosoda Mamoru *A fiú és a szörnyeteg* [Bakemono no ko] című egész estés animációja.

Felolvas: Gelányi Bence
június 12. Déli tér

Ha a macskák eltűnnének a világból

„Ahhoz, hogy megkapj valamit, egy másik dolgot el kell veszítened...” E dilemmával szembesül könyvünk főhőse is, miután megtudja, hogy nincs sok ideje hátra. Ugyanis mielőtt számot vehetne életével, megjelenik előtte az Ördög, és alkut ajánl: egy nappal tovább élhet, ha cserébe egy dolog eltűnik a világból. Kezdetét veszi egy roppant különös hét: először eltűnik a mobiltelefon, majd a film, aztán az óra, hogy a férfi egérutat nyerjen a sarkában lóholó halál elől. De vajon milyen áldozatok árán? (Fordította: Vihar Judit)

„A közömbös fiatal sokként éri közelgő halála híre. Hogy életét megfoszabbitsa, egyenként tüntet el fontos dolgokat a világból, melyek elvesztése kedves emlékeket idéz meg. Egy történet veszteségről és szeretetről.”

Fujii Mami, a Japán Alapítvány igazgatója

ANDRZEJ STASIUK (1960)

Varsóban született. A lengyel irodalom világhíró fenegyereke, az írói középnemzedék kiemelkedő alakja. Prózaíró és esszéista, könyveiért számos irodalmi díjat, rangos szakmai elismerést kapott Lengyelországban és világszerte. Műveit számos nyelvre lefordították, a legtöbb magyarul olvasható. Stasiuk olyan szereplője a lengyel irodalmi életnek, aki nemcsak a könyveivel hat, személye körül legendák képződtek.

Felolvas: Herczeg Tamás
június 10. Déli tér

Hogyan lettem író – Kísérlet szellemi önéletrásra

Stasiuk a személyéhez fűződő legendákról mesél e műben. Felidézi a hetvenes évek második felét: az olvasó már az első mondatok után a Varsó óvárosában nomadizáló hippik között találja magát. Valószínűleg soha nem váltak volna felnőtté, ha nem szól közbe a történelem: a Jaruzelski-korszak és a hadsereg. Stasiuk regényét a lengyel Útonként is jellemezhetnénk. Tömény könyv stoppolással, alkohollal, kimaradással az iskolából, dezertálás miatt másfél év katonai börtönnel és sittes sztorikkal, koncertekkel, random olvasmányélményekkel és haverokkal. (Fordította: Pálfalvi Lajos)

„A könyv minden korosztály számára érdekes lehet – az idősebb, autóstoppolós nemzedék számára az íróval való közös nosztalgizálás miatt, a fiatalabbaknak pedig, hogy megismerjék a szülei által ismert, retró hangulatú Lengyelországot.”

Joanna Urbańska, a Lengyel Intézet igazgatója

LITVÁNIA

© Milda Jaknevičiūtė

DAINA OPOLSKAITĖ (1979)

Tanárként dolgozik szülővárosában, Vilkauskisban. Gyakran hangoztatja, hogy szívesen vesz ugyan részt nagyobb városokban rendezett kulturális eseményeken, de zárkózottsága miatt előnyben részesíti a kisvárosi létet. Egyértelműen saját tapasztalataiból is merített három ifjúsági regényének megírásakor, amelyek nagy sikert arattak (az egyiket Az Év Ifjúsági Könyvének választották). 20 éves diák volt, amikor megjelent az első ifjúsági novelláskötete. A novella igazi mestereként tartják számon, elbeszélései-vel több fontos díjat kiérdemelt.

Felolvas: Ráckevei Anna

június 11. Régi Városháza udvara

Napok piramisai

A novelláskötet igen kedvező fogadtatásban részesült, az EU Irodalmi Díjat is elnyerte. Felfogható akár a litván hagyományok folytatásának is, egészen a hideg és a tél elmaradhatatlan ábrázolásáig. Mindazonáltal Opolskaitė nem pusztán utánozza, hanem formálja is a tradíciókat. A szinte közhelyszámba menő litván melankólia a 21. század egyetemes szorongásává válik; a szoros és bensőséges kapcsolatok a házasság és a család kliséivé tágulnak. A könyv erőssége minden bizonnyal a nyelv, ami alighanem a novelláirás alapfeltétele: a szövegek sűrű szövésűek, vízállóak, gördülékenyen illeszkednek egymáshoz és szabadon áramlanak. (Fordította: Tölgyesi Beatrix)

„Miért tartott 15 évig Diana Opolskaitė novelláinak egy könyvbe gyűjtése? Talán azért, mert minten egyes elbeszélése egy egész könyv. Hallgassák meg a Gyere át a jégén című novellát, és egy egész regény élményében részesülnek.”

Öexc. Vytautas Pinkus, a Litván Köztársaság nagykövete

MAGYARORSZÁG

SZÁRAZ MIKLÓS GYÖRGY (1958)

Budapesten született, József Attila- és Babérkoszorú díjas író. Dolgozott és dolgozik nagy kiadóknak, egy se regnyi napilapnak és folyóiratnak. Több műfajban alkot, rendszeresen ír publicisztikát, történelmi esszét, igazi terepe mégis a novella és a regény. Legjelentősebbnek tartott művei: *Az Ezüst Macska* (amely eddig négy kiadást is megért, Olaszországban is megjelent, éppen most fordítják spanyolra), a *Lovak* a ködben és az *Apám darabokban* című regények, valamint az *Elpatkolsz, szívem, mint a pinty* című novelláskötet.

© Orsolya Péter

Felolvas: Vranycz Artúr

június 12. DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

Vérszegény történet Öreg Mór házáról, Titiről, egy betörésről és egy festményről

A gyerekkorunk, a kamaszkorunk mi vagyunk? Lehet, hogy annak a valakinek, akinek a cselekedeteire emlékezni próbálunk, már semmi köze mai önmagunkhoz? Az emlékeink csalókák és hamisak? A múlt gyakran nem is hasonlít arra, amit az emlékeztünk őriz? Aztán egyszer csak – mint éjszakában a világító rakéta fényénél – kirajzolódik a hajdani táj, az elágazó ösvények kertjének széles sétányai és egérutai, kiskapui és vérszűkítői, meglevenednek a holtak, és már nem tudjuk, mi igaz és mi álom, és ebben a bizonytalanságban végre magunkra ismerünk.

„Az Irodalom Éjszakája értékes és színvonalas program, ezért a Külgazdasági és Külügyminisztérium – a EUNIC magyarországi központjának tagjaként – a budapesti és debreceni események mellett a kulturális intézetein keresztül a szófiai, prágai, New York-i és pozsonyi rendezvényekbe is minden évben bekapcsolódik.”

Schöberl Márton kulturális diplomáciáért felelős helyettes államtitkár, KKM

© Antonio Olmos

ALI SMITH (1962)

Skót író, drámaíró, újságíró, a kortárs brit irodalom egyik legfontosabb szerzője. A *Hogy lehetnél mindkettő* (2014) című regénye olyan, mint egy irodalmi Escher-grafika, amelyben sorsok, terek és identitások fonódnak egymásba. A mű 2015-ben megkapta a legrangosabb női irodalmi elismerést, a Baileys-díjat. Az *Ősz* az Évszak-kvartett első része, amelyet Man Booker díjra is jelöltek. A sorozat kötetei a 2016-os brit EU-népszavazás hatásait vizsgálják önálló, de szépen összecsengő történetekben.

Felolvas: Edélényi Vivien
június 10. Egykori Verestorony

Ősz

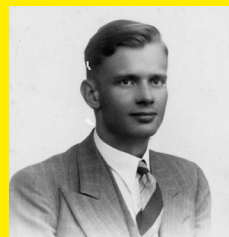
A 32 éves Elisabeth minden héten meglátogatja a 101 éves Danielt, aki egy gondozóházban alussza át a napjait. A nő még gyerekkorában kötött barátságot idős szomszédjával, aki megismertette az egyetlen brit női pop art művészt, a tragikusan fiatalon elhunyt Pauline Boty munkásságával. Miközben Elisabeth várja, hogy Daniel felébredjen, Nagy-Britannia próbál megbirkózni a népszavazás következményeivel. Ali Smith regénye lírai meditáció a barátságról, a változó világról és a Brexit-okozta társadalmi törésvonalokról. (Fordította: Mesterházi Mónika)

„Egy útkereső nő, egy elfeledett pop art festőnő, egy haldokló öregember és maga a kettészakadt brit társadalom a regény főszereplői. Egy aktuális mű a változásról, amelyben a mindennapi szürreal is megjelenik.”

Tarján Edina kulturális programvezető, British Council

ULRICH ALEXANDER BOSCHWITZ (1915 – 1942)

Berlinben született. 1935-ben édesanyjával Svédországba emigrált. Ott jelent meg első regénye. Családjával többször kellett lakhelyet változtatnia. A háború kitörése előtt zsidó származása ellenére ellenséges ország polgárként inter-nálták a Man szigetre, ahonnan 1940-ben Ausztráliába hurcolták. 1942-ben, Angliába tartó hazaútja során a hajót egy német tengeralattjáró elsüllyesztette, a 27 éves Boschwitz is életét veszttette. Bár mindkét regényét német nyelven írta, Németországban csak 2018-ban és 2019-ben jelentek meg először a művei.

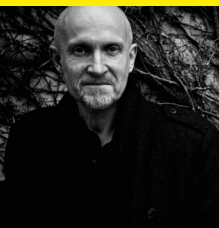
Felolvas: Garay Nagy Tamás és Dánielfy Zsolt
június 10. B24 Galéria udvara

Az utazó

A regény Otto Silbermann történetét meséli el 1938 novemberében, aki a Kristályéjszaka másnapján kénytelen elmenekülni Németországból. Köztisztetéletnek örvendő zsidó kereskedőből egy csapásra otthonától, vagyonától megfosztott üldözött lesz. Boschwitz 1938 novemberében, néhány hét alatt vetette papírra *Az utazó* kéziratát, mely angol fordításban jelent meg 1939-ben. A háború után többen megpróbálták kiadatni az eredeti német szöveget, sikertelenül. Majd 2018-ban a Klett-Cotta kiadó találta rá újra, és az év irodalmi szenzációja lett. (Fordította: Blaschtki Éva)

„Az utazó című regény egy különleges, Németországban sokáig ismeretlen alkotás. Majd nyolc évtizednek kellett eltelnie, hogy a mű mint kordokumentum újra felidézzen egy véskorszakot. A regény most is aktuális, hiszen felkavaró módon mutatja be egy menekült életet úgy, hogy semmit sem veszített aktualitásából.”

Dr. Evelin Hust, a Goethe-Institut Budapest igazgatója

© Magnus Stuv

LARS SAABYE CHRISTENSEN (1953)

Népszerűségét és írói kvalitásait tekintve is egyedülálló jelenség a norvég irodalomban. Tucatnyi verseskötet, számos nagyregény, novella, színháték és népszerű film-forgatókönyvek szerzője. Első verseskötetei a hetvenes évek elején saját kiadásban jelentek meg, *Beatles* című generációs regénye a legolvasottabb hazai regény volt évtizedeken át. A nemzetközi áttörést a magyarul is olvasható *A féltéstvér* című nagyregény hozta meg számára. Ugyan-csak Patat Bence fordításában olvashatjuk az önéletrajzi ihletésű *Villantó* című művét is.

Felolvas: Bakota Árpád
június 11. Déri tér

A féltéstvér

A nagyszabású családregegy narrátora a forgatókönyvíró Barnum, az ő elbeszéléséből bontakozik ki négy generáció története és féltéstvérehez, Fredhez fűződő viszonya. Az oslói család életét átszövik a kimondatlan, elhallgatott dolgok. A történet a második világháború utolsó napján, a béke beköszöntekor kezdődik, amikor Verát megerőszakolja egy ismeretlen férfi. Ekkor fogan Fred. Bár öt évvel később férfi is kerül a házhoz, Vera férje és Barnum apja, a család rendíthetetlen alapját mégis a nők jelentik: Vera, Boletta, az anyja és az Öreg, a fiúk dédanyja. (Fordította: Patat Bence)

„Képzelt vagy valós egérutak útvesztőiben bonyolódik a történet, hogy végül a fél mégis összeálljon egy egésszé. Csupán egy összeálmodott élet és a takikusan elhallgatott lényegi dolgok szövevényes szála közt kell rendet vágni. Olykor sikerül.”

Petke Emese, Norvég Nagykövetség

MARCO BALZANO (1978)

Milánóban született, jelenleg is ott él. Gimnáziumi tanárként dolgozik, emellett a Corriere della Sera kulturális rovatának munkatársa. Első verseskötete 2007-ben jelent meg, melyet egy Giacomo Leopardinak szentelt esszé követett. Esszéi között érdemes megemlíteni a 2019-ben kiadott *Le parole sono importanti. Dove nascono e cosa raccontano* (A szavak fontossága. Hogyan születnek és miről mesélnek) című művet. 2010 óta öt regénye jelent meg, köztük a 2018-as *Resto qui* (Itt maradok), melyet harminc országban adtak ki. Minden regénye számos díjjal és irodalmi elismerésben részesült.

Felolvas: Csikos Sándor
június 10. DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

Aki utoljára érkezik

A regény 2015-ben elnyerte a rangos Campiello-díjat. Az '50-es évek végén játszódó megható és felkavaró történet főhőse a kilencéves Ninettó, aki elhagyja szülőföldjét, a kis szicíliai falut, és Milánóba megy dolgozni. A könyv ennek a szebb jövő reményében a nyomor elől menekülni próbáló kislánknak az utazását, hányattatott sorsát meséli el. Marco Balzano interjúsorozatokat is készített olyan emberekkel, akik gyermekkorukban Olaszország északi részeire költöztek, s ennek köszönhetően képes érzéketesen bemutatni ezt a társadalmi jelenséget, amelyről kevés szó esik manapság. (Fordította: Grega Lilla és Kádár Ibolya)

„Az '50-es évek Szicíliájában egy kislánknak az elvándorlás jelenti az egyetlen menekülési lehetőséget. Története elgondolkodtat bennünket a múlt és a jelen világosságán, mélységes emberséggel ábrázolva az utoljára érkezők egyikeként életútját.”

Michele Sità, az Olasz Kultúrintézet munkatársa

PORTUGÁLIA

© Joana Cezario

GONÇALO M. TAVARES (1970)

Angolában született. Író és egyetemi tanár, az egyik legismertebb kortárs portugál szerző. Első könyve 2001-ben jelent meg, azóta számos díjjal tüntették ki, valamint *Jeruzsálem* című műve bekerült a 1001 Books to Read Before You Die európai gyűjteményébe is, amely minden idők legfontosabb regényeit sorakoztatja fel. A Nobel-díjas José Saramago így nyilatkozott a szerzőről: „Gonçalo M. Tavaresnek nincs joga ilyen jól írni. Ha harmincöt évvel fiatalabb volnék, úgy érzem, meg tudnám pofozni.”

Felolvas: Wessely Zsófia
június 11. Kálvin téri árkád

Tanuljunk meg imádkozni a technika korában

A 2007-ben született regény főszereplője Lenz Buchmann, aki nagyszerű orvos, majd ígéretes politikai vezető, de mindeközben groteszk és hátborzongató figura. Az emberi szolidaritás és együttérzés minden formáját el akarja nyomni magában, pályája csúcsán azonban kiderül, hogy agydagana van, és ekkor ő maga kerül kiszolgáltatott helyzetbe. A magát sérthetetlennek hívő Buchmann foglyul ejti a betegség, amelyből csak az emberségességen keresztül vezet kiút. (Fordította: Bense Mónika)

„Az irodalom idei varázslatos éjszakáján a portugál irodalmat az egyik legegyszerűbb kortárs hang képviseli, egy felkavaró és időtlen szövegrészlettel.”

João Miguel Henriques, a Camões Intézet Portugál Nyelvi Központ igazgatója

ROMÁNIA

BOGDAN SUCEAVĂ (1969)

Curtea de Argeșben született. Író, a Kaliforniai Állami Egyetem matematikaprofesszora. Művei közül magyarul a *Félhanggal emelt időből érkezett* című regény jelent meg 2009-ben a Noran Kiadónál, Éltető József fordításában, valamint az *Éjszaka valaki meghalt érted* 2020-ban a Lector Kiadónál.

Felolvas: Rózsa László
június 11. Gambrinus köz

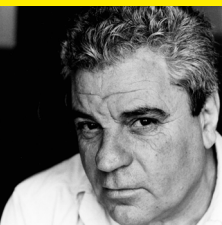
Éjszaka valaki meghalt érted

Bogdan Suceavă nagy sikerű regénye az 1989. decemberi romániai eseményekről szól. A mesélő egy egyetemi hallgató, aki az állambiztonsági rendőrségnél szolgáló kiskatonaként céltalan történetesként éli meg a forradalmi eseményeket. A regény drámai módon vezeti rá az olvasót a forradalom abszurdítására, az emberek értelmetlen halálára és az illúziók megkopására. Komor képet fest a forradalomról, melyen paradox módon a felszabadulás színei sem olyan élénkek, mint várnánk. Az egyik rendszer korlátainak helyét egy másiknak a reménytelensége veszi át. (Fordította: Vallasek Júlia)

„A Romániában élők sorsát gyökeresen megváltoztató 1989. decemberi eseményeket a magyarok is feszült figyelemmel követték, így a kontextus ismerős számunkra. A regényben kirajzolódó szubjektív megéléshez bárki tud kapcsolódni: az író segít tudatosítani azt, ami végletes helyzetekben bennünk munkálkodik.”

Simona Tănăsescu, a Budapesti Román Kulturális Intézet igazgatója

SPANYOLORSZÁG

© Luis Miguel Palomares

JUAN MARSE (1933 – 2020)

Regényíró, forgatókönyvíró, újságíró és fordító. A legfontosabb, magyarra fordított művei: *Utolsó délutánok Tere-sával*, *Gyikfarkak*, *Az álmok kalligráfiája*, *Szerelmi dalok a Lolita klubban*. Juan Marsé igazi referencia a kortárs spanyol irodalomban, a polgárháború utáni időszak gyermekeinek valóságos irodalmi emlékezte. Pályafutása során számos díjat elnyert, köztük a Kritikusok Díját (1994), vagy a Nemzeti Narratíva Díjat (2000), és 2008-ban neki ítéltek a spanyol irodalom legfontosabb elismerését, a Cervantes-díjat is.

Felolvas: Lehőcz Zsuzsa

június 10. Régi Városháza udvara

Az álmok kalligráfiája

A regény az 1940-es évek Barcelonájába visz minket, Marsé műveinek leggyakoribb helyszínére. A történet meglepő fordulattal indul: Vicky Mir mindenki szeme láttára lefekszik a villamossínekre, ráadásul a nő párja eltűnik. Mi az oka annak, hogy ez a pár sorsfordító döntéseket hozott? Marsé a Paquita asszony bájába járó törzsvendégek és kapcsolati hálójuk segítségével, találkozásai-
kon és félreértéseiken keresztül keresi a választ, melyet csak a regény legvé-
gén tár elénk. (Fordította: Dobos Éva)

„Az álmok kalligráfiája című művet bemutatni olyan, mint Barcelona irodalmi térképét ismertetni. Juan Marsé utánozhatatlan stílusával olyan környezetet terem, amelyben újra átélhetitek a szépirodalom erejét, és felfedezhetitek Spanyolország egyik legfontosabb íróját.”

Javier Valdivielso Odriozola, a Cervantes Intézet igazgatója

SVÁJC

DEMIAN LIENHARD (1987)

A svájci Badenben született, klasszikus régészetből doktorált. Szabadfoglalkozású íróként él Zürichben és Berlinben. Számos ösztöndíjban és díjban részesült. Első regényét jelölték az év legjobb német nyelvű bemutatkozásának járó Klaus Michael Kühne-díjra, 2020-ban pedig Svájci Irodalmi Díjat kapott érte.

© Laura J. Gerlach

Felolvas: Hajdu Imelda

június 11. Sesztina udvar

Én vagyok az, akitől óva intett az anyám

A regény én-elbeszélője egy heroinfüggő nő, a történet íve pedig az 1980-as évek diáklázadásaitól a világ legnagyobb nyílt kábítószeres közösségéig, Zürich drogos szcénájáig terjed. Az *Én vagyok az, akitől óva intett az anyám* barátságról, szerelemről, halálról, családról, függőségről szól, és arról, hogy milyen volt felnőni a 80-as évek Svájcában. (Fordította: Adamik Lajos)

„Lienhard első regényének izzó magva a páratlan elbeszélői hang: pimasz és kétségbeesett, rendhagyó és merész. Szárnyalás és mélyrepülés, amely már az első oldalon magával ragadja az olvasót.”

Hambuch Dóra, a Svájci Nagykövetség munkatársa

© Peter Bagányi

PETER BALKO (1988)

A Pozsonyi művészeti egyetemen végzett forgatókönyvíróként és film-dramaturgként, ahol ma már tanárként oktat. Jelenleg televíziós és filmes forgatókönyvíróként dolgozik, valamint a Szlovák Rádió és Televízió (RTVS) munkatársa. Szülővárosában, Losoncon (Lučenec) a „Medzihmla”, egy összművészeti fesztivál társszervezője. 2015-ben a két legrangosabb szlovák irodalmi díjra is jelölték regényét [Anasoft Litera-díj, Ivan Krasko-díj].

Felolvas: Pálóczi Bence
június 12. Egykori Verestorony

Akkor, Losoncon

Peter Balko első regénye, mellyel íróként debütált. A fantázia és a valóság keveredése jellemzi, történelmi események és családi visszaemlékezések kavarognak benne. Természetesen az írói fantázia átírja ezeket a történeteket, így neki köszönhetően egy új „városi legenda” indult útjának. Az elfeledett-varázslatos „Lošonc” városának állít emléket, mely a szlovák-magyar határon terül el. A település fontos közlekedési gócpont, valamint arisztokrata családok szellemi központja volt a múltban. [Fordította: Mészáros Tünde]

„A múlt olyan vészkijárat, mely gyakran önmagunkhoz vezet. Akkor, Losoncon, nemzetek és kultúrák találkozási pontján olyan író személyiség született, aki bőkezűen tárja az olvasó elé múltjának történeteit, s lévén szó önéletrajzi ihletű regényről, benne önmagát.”

Ildikó Siposová, a Szlovák Intézet igazgatója

DRAGO JANČAR (1948)

Regény-, dráma-, forgatókönyv- és esszéíró. Szülővárosában, Mariborban járt jogi főiskolára, majd Ljubljanába költözött. Már a múlt század hetvenes éveiben írt első műveivel a legjelentősebb kortárs szlovén szerzők sorába emelkedett, a későbbiekben pedig regényei a fordításoknak köszönhetően egész Európában és azon kívül is ismertté váltak. Erről tanúskodik nagy számú irodalmi díja Szlovénián belül és a világban. Jančar regényeinek stílárís igényessége összefüggésben áll társadalmi elkötelezettségével és műveinek kifejezőerejével.

Felolvas: Takács Dániel
június 10. Kálvin téri árkád

Kaján vágyak

Az 1993-ban megjelent regény főszereplője, egy szlovén író New Orleansban kreatív írás tanfolyamra jár, ahol szükség esetén maga is tanít. Az író New Yorkba is ellátogat. Az Újvilág megismerésének folyamata és benne saját helyének keresése egybefonódik a melankóliáról való elmélkedéssel, amit egy 17. századi tanulmány indított el az elbeszélőben. Természetesen szerelmi bonyodalmak is vannak a regényben. A Kaján vágyak a szerző leginkább posztmodernnek nevezhető műve, rengeteg idézettel és metafikciós fordulattal teletűzdelve. [Fordította: Gállos Orsolya]

„Nagy örömömre szolgál, hogy az Irodalom Északáján elsőként mutathatom be Önöknek a szlovén irodalom egyik kiemelkedő alkotójának művét. A New Orleansban és New Yorkban játszódó történet briliánsan fedi fel a társadalmi ellentmondások sorát, melyeket a főszereplő, a szlovén író, Gregor karakterén keresztül élhet át az olvasó. A mély és szórakoztató műben megtapasztalhatjuk és meg is érthetjük mindennapi dolgaink valódi jelentését.”

Jana Strgar meghatalmazott miniszter, Szlovén Köztársaság nagykövetsége

Felolvas: Tolnai Hella
június 12. Gambrinus köz

Isztambuliak

A regényt a sevillei könyvvásáron a hónap könyvének választották. Amerikában 2008-ban *Isztambul* címmel jelent meg, és a világirodalom legjobb 50 fordítása közé sorolták. A mű, amelyben maga Isztambul a narrátor karakter, negyvenegy fejezetben mutatja be a török társadalom keresztmetszetét. A szerző mikrokozmoszt hoz létre a repülőtéri terminálban, ahol 15 ember útjának metszéspontja találkozik, amikor egy terrorista bombariadó következtében leáll a reptér. (Fordította: Sipos Katalin)

„Isztambul, Atatürk repülőtér. Génkutató tudós, németországi vendégmunkás, kurd taxisofoőr, híres szobrász, vidéki véccepucoló, az építész kamara korábbi elnöke, görög származású egyetemi tanár, muszlim identitású fejkendős török nő sorsa fonódik össze egy 4 órás kalandban, amely után egyikük sem lesz többé ugyanaz.”

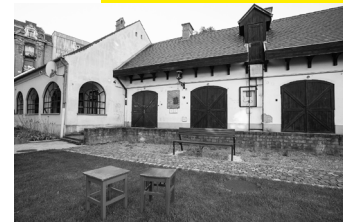
Abdikoğlu Török Johanna,
a Yunus Emre Intézet kulturális-művészeti koordinátora

B24 Galéria udvara
(Batthyány u. 24.)

Debrecen belvárosában, hangulatos környezetben, a Batthyány utca 24. szám alatt található ez a 19. század elején épült, felújított műemlék jellegű épület, melyben a korábban Múterem Galériaként is ismert b24 Galéria működött. Jelenleg itt tevékenykedik a Debreceni Német Kulturális Fórum és a Flamand Kulturális Központ, továbbá itt található a DESz24, a Debreceni Egyetemi színház által működtetett kulturális tér is.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:
június 10. NÉMETORSZÁG – Garay Nagy Tamás és Dánielfy Zsolt
június 11. BELGIUM (Flandria) – Kránicz Richárd

Esőhelyszín: B24 Galéria
(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védeltségi igazolvánnyal látogathatók!)

DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

(Szent Anna u. 18., bejárat a Batthyány u. 18. felől)

A Belvárosi Alkotóműhely épülete – a Szent Anna utca 16. számmal együtt – Reviczky-házak néven ismert, mivel ezen házak egyikében lakott Reviczky Menyhért, Debrecen polgármestere 1843-1847 között. A telek hátsó traktusában az 1760-as évek előtt már biztosan állt a városi kúria. Széchenyi István Reviczky Menyhért meghívására több ízben is látogatást tett a házban. A polgármester későbbi leszármazottai, Reviczky Emil és Reviczky Izabella 1892-ben beépítették a telek utcafronti traktusát is, amelynek terveit Berger Jenő készítette el. A '70-es években a Thuróczy György vezetésével működő Alföld Színpad tartotta itt foglalkozásait. Az évek során a Városi Könyvtár Olvasótermének is otthont adott, jelenleg a DEMKI intézményegysége. Olyan közösségi térként működik, ahová a képző- és iparművészek iránt érdeklődő amatőr és profi közönséget várják.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

június 10. OLASZORSZÁG – Csikos Sándor

június 11. AUSZTRIA – Mercs János

június 12. MAGYARORSZÁG – Vraneyecz Artúr

Esőhelyszín: Belvárosi Alkotóműhely

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védetségig igazolvánnyal látogathatók!)

Déri tér

A tér helyén egykor a Paptava, majd 1840-től a kollégiumi diákok természetrajzi oktatását szolgáló első nagyobb botanikus kert állt. Jelenlegi állapotát a Déri Múzeum 1928-as építésével nyerte el. Az épület előtti parkban csobogó található, a medencék felett pedig Medgyessy Ferenc négy nagyméretű allegorikus bronzszobra helyezkedik el (Néprajz, Művészet, Tudomány, Régészet), melyek a múzeum szellemi tartalmának szimbolikus megtestesítői. A négy szobor 1937-ben elnyerte a párizsi világkiállítás nagydíját. A téren további három Medgyessy-szobrot csodálhatunk meg: Móricz Zsigmond ülő alakját, a lépcső mellett a Debreceni Vénuszt és a Táncosnőt. A sort negyedikként Debreczeni Tivadar bronzszobra, a Merengő zárja – az ülő akt a női báj, finomság és törekénység megtestesítője.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

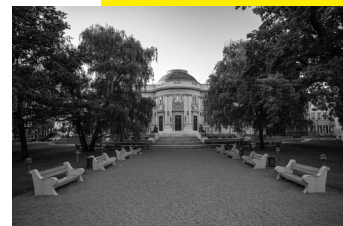
június 10. LENGYELORSZÁG – Herczeg Tamás

június 11. NORVÉGIA – Bakota Árpád

június 12. JAPÁN – Gelányi Bence

Esőhelyszín: Modem (Balthazar Dezső tér 1.)

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védetségig igazolvánnyal látogathatók!)

Egykori Verestorony (Üvegpiramis)

(Kossuth tér)

Debrecen és a magyar reformáció számos meghatározó eseményének eredeti helyszíne a régi Nagytemplom, az 1297–1311 között épült gótikus stílusú Szent András-templom volt. Egy 1564-es tűzvész után az évtizedekig romos templom egészét a város csak 1626–1628 között, Bethlen Gábor fejedelmi támogatásával tudta teljesen újjáépíteni. A régi templomépület 1802-ben ismét tűzvész martaléka lett. 1805–1824 között itt épült fel Péchy Mihály tervei szerint, klasszicista stílusban a mai Nagytemplom. Ez Magyarország legnagyobb református temploma. Az Üvegpiramis alatt látható a Veres-torony ősi alapzata; ezt a tornyot eredetileg a több mint 50 mázsa súlyú Rákóczi-harang számára építették fel.

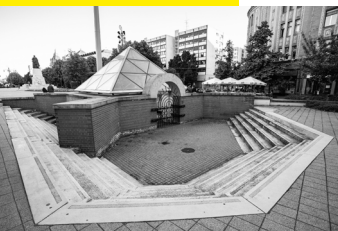
Felolvasások 19:00 és 21:00 között félóránként:

június 10. NAGY-BRITANNIA – Edelenyi Vivien

június 12. SZLOVÁKIA – Pálóczi Bence

Esőhelyszín: Vojtina Bábszínház (Kálvin tér 13.)

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védeltségi igazolvánnyal látogathatók!)

Gambrinus köz

(az árkádok alatt)

A Piac utca 26-28. szám alatti nagy U-alakú angoludvaros átjáró-bérház felidézi Debrecen régi arcát. A hamarosan száz éves épületegyüttest Pavlovits Károly tervezte. Előtte a főbírák háza, a Szikszay- vagy Dobozi-ház néven említett épület állt itt, ez Török Bálint egykori udvarházából alakult ki, s a város legrégebbi köépülete volt. Ebben a házban időzött Török Bálint vendégeként Tinódi Lantos Sebestyén is, és itt várta hiába felesége a konstantinápolyi Héttoronyban raboskodó főurat. Az épület a 17. században a főbíró rezidenciája lett, innen kísérték útjára a város mártír előljáróját, Vígkedvű Mihályt. 1700 körül a kuruc kor híres főbírájaé, Dobozi Istváné volt. Duskás István főbírótól egy gazdag kereskedő vásárolta meg a 18. század elején.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

június 10. CSEHORSZÁG – Majzik Edit

június 11. ROMÁNIA – Rózsa László

június 12. TÖRÖKORSZÁG – Tolnai Hella

Esőhelyszín: Csokonai Irodalmi Labor (Kossuth u. 1.)

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védeltségi igazolvánnyal látogathatók!)

Karakter 1517 Könyvesbolt és Kávézó terasza

(Kossuth tér)

A Debreceni Református Nagytemplom háta mögött, a város szívében található a Karakter 1517 Könyvesbolt és Kávézó. Az üveggel fedett épület múlt és jelen találkozásának helyszíne: a modern stílussal berendezett kávézó falain a Nagytemplom elődjének, az András-templomnak fotói láthatóak, valamint látogatható a 16. századból fennmaradt Méliusz-imaterem is. Ez a hely nem csak a nevében „karakteres”, hiszen egy térben olvashatnak, kávézhatnak és beszélgethetnek a vendégek.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

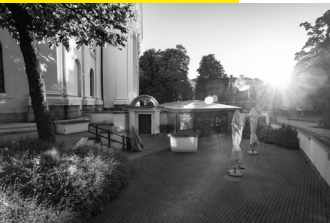
június 10. IZRAEL – Papp István

június 11. BELGIUM (Vallónia – Brüsszel) – Horváth Julianna

június 12. FRANCIAORSZÁG – Kubik Anna

Esőhelyszín: Karakter 1517 Könyvesbolt és Kávézó

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védeltségét igazolvánnyal látogathatók!)

Kálvin téri árkád, Debreceni história című plasztika

(Piac u. 4.)

A négy részből álló kerámia-dombormű Pázmándi Antal Munkácsy-díjas keramikus, szobrászművész alkotása. Az 1988-ban készült mű a város történelmét és építészeti motívumait mutatja be. Pázmándi épületdíszítő kerámiáit gazdag motívumhasználat, erőteljes plasztikai hatás, élénk színvilág, és a különböző stíuselemek szabad, fantáziadús halmozása jellemzi. Az üzletközpont a XII. századi vár helyén épült Kertai László tervei alapján, a várkastélyra emlékeztető stílusban.

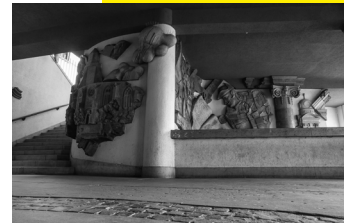
Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

június 10. SZLOVÉNIA – Takács Dániel

június 11. PORTUGÁLIA – Wessely Zsófia

június 12. ÉSZTORSZÁG – Varga Klári

Esőhelyszín: Kálvin téri árkád

Régi Városháza udvara

(Piac u. 20.)

Debrecen egyik legjellegzetesebb építészeti emléke, a 16. század közepe óta működik itt a város közigazgatása. Az eredeti épületegyüttest 1839-ben lebontották, helyén 1842-re épült fel Péchy Mihály tervei alapján a ma is látható klasszicista épület. Ehhez 1919-ben emeleti függőfolyosóval kapcsolták hozzá a Kossuth utca 4. szám alatti Kis Orbán-házat. Mivel ez utóbbi házban volt az adóhivatal, a nép a „sóhajok hídjá” nevet adta a függőfolyosónak. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején fontos szerepet játszott a város, így a városháza is. Itt volt a Honvédelmi Bizottmány hivatala, itt lakott Kossuth Lajos, és a „titkos levéltárban” őrizték a magyar Szent Koronát. Ma Debrecen önkormányzata és a polgármesteri hivatal működik benne.

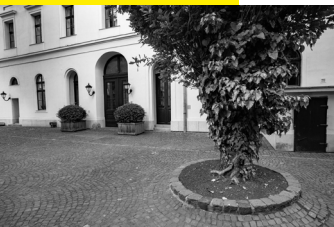
Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

június 10. SPANYOLORSZÁG – Lehőcz Zsuzsa

június 11. LITVÁNIA – Ráckevei Anna

június 12. BULGÁRIA – Újhelyi Kinga

Esőhelyszín: Régi Városháza kapualja

Sesztina udvar

(Hal köz 3., bejárat a Bajcsy-Zsilinszky u. felől)

1819. júniusában Sesztina János vaskereskedő céget alapított Debrecenben a Piac utca 1712. szám (ma 21. szám) alatt, melyet később fia, Sesztina Lajos átköltöztetett a Vecsey Imre által tervezett szomszédos épületbe. A cég hamarosan fogalomává vált a vaskereskedelemben, a város egyik legtekintélyesebb üzletévé fejlődött. Sesztina Jenő 1891-ben vette át apja vállalkozását, amely az ő munkássága alatt élte fénykorát. Sesztina (később Nagybakay-Sesztina) Jenő évtizedeken át támogatta a helyi kereskedőket, az oktatást, iskolákat mentett meg a végső romba dőléstől, egész életében pártfogolta a művészeket, és nevéhez szorosan köthető a Sesztina Galéria, illetve a Déri Múzeum létrejötte is.

Felolvasások 19:00 és 21:30 között félóránként:

június 10. HOLLANDIA – Mészáros Ibolya

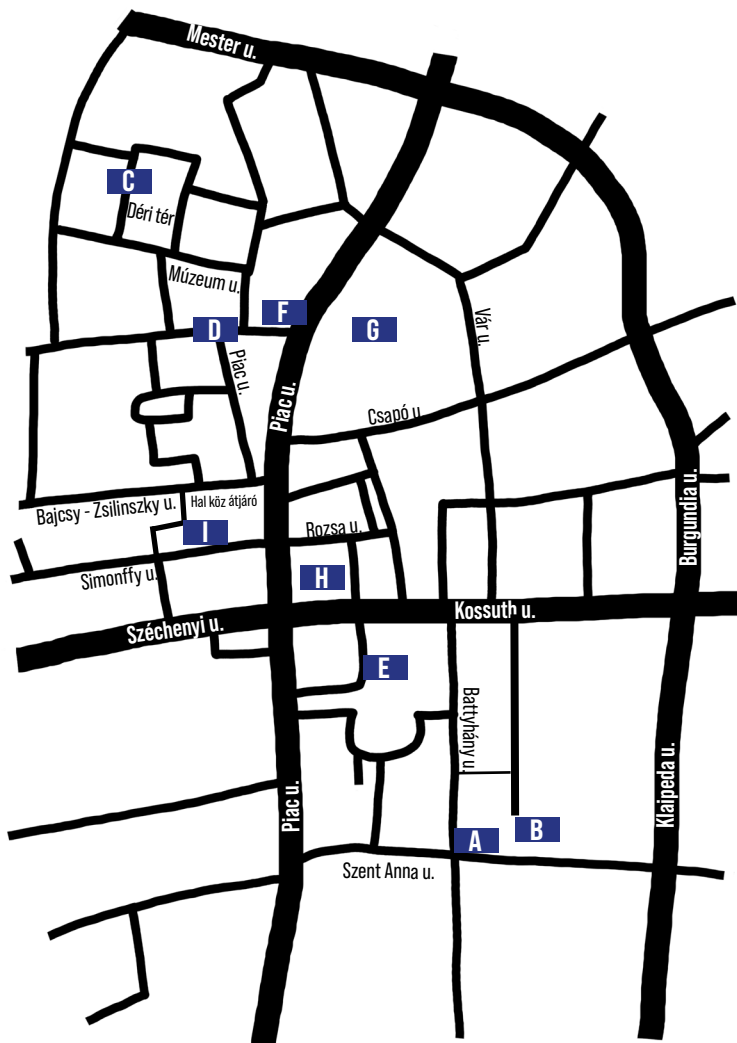
június 11. SVÁJC – Hajdu Imelda

június 12. FINNORSZÁG – Vékony Anna

Esőhelyszín: Vig Kamaraszínház jegypénztára [Bajcsy-Zsilinszky u. 1.]

(A zárt térben kijelölt esőhelyszínek védettségi igazolvánnyal látogathatók!)

A

B24 Galéria udvara

Batthyány u. 24.

esőhelyszín: a Galéria belső tere

B

DEMKI – Belvárosi Alkotóműhely udvara

Szent Anna u. 18.,

bejárat a Batthyány u. 18. felől

esőhelyszín: az Alkotóműhely belső tere

C

Déri tér

esőhelyszín: Modem

D

Egykori Verestorony (Üvegpiramis)

Kossuth tér

esőhelyszín: Vojtina Bábszínház

E

Gambrinus köz

esőhelyszín: Csokonai Irodalmi Labor (Kossuth u. 1.)

F

Karakter 1517 Könyvesbolt és Kávézó terasza

Kossuth tér

esőhelyszín: a kávézó belső tere

G

Kálvin téri árkád

(Debreceni história c. plasztika), Piac u. 4.

esőhelyszín: ugyanott

H

Régi Városháza udvara

Piac u. 20.

esőhelyszín: Régi Városháza kapualja

I

Sesztina udvar

Hal köz 3., bejárat a Bajcsy-Zsilinszky u. felől

esőhelyszín: Vig Kamaraszínház jegypénztára

Bakota Árpád

Csikos Sándor

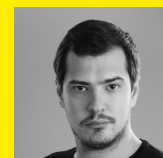
Dánielfy Zsolt

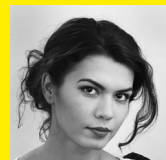
Edelényi Vivien

Garay Nagy Tamás

Gelányi Bence

Hajdu Imelda

Herczeg Tamás

Horvath Julianna

Kránicz Richárd

Kubik Anna

Lehőcz Zsuzsa

Majzik Edit

Mercs János

Mészáros Ibolya

Papp István

Pálóczy Bence

Ráckevei Anna

Rózsa László

Takács Dániel

Tolnai Hella

Újhelyi Kinga

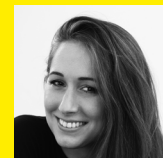
Varga Klári

Vékony Anna

Vranycz Artúr

Wessely Zsófia

JÁTÉK

- Szeretne értékes könyvcsomagot és színházjegyet nyerni?
Vegyen részt az Irodalom Éjszakája felolvasásain!
- Ha az adott napon elhangzó szövegekre vonatkozó kérdések közül legalább háromra elküldi a helyes választ másnap 10 óráig az irodalomejszakaja@gmail.com e-mailcímre, esélyessé válik a nyereményre.
- A tárgy mezőben kérjük feltüntetni a DEBRECEN szót.
- A kérdéseket június 7-től a <https://www.debrecen.irodalomejszakaja.hu/jatek> weboldalon, illetve a rendezvény alatt a helyszíneken hozzáférhető térképes szórólapon találja meg.
- Ha Önre mosolyog a szerencse, egész nyárra ellátjuk olvasnivalóval.
- Sorsolás naponta!

CSAPATUNK:

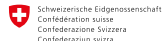
Projektvezető: Adéla Gálová
Szövegkurátor: Nagy Gabriella
Művészeti vezető: Gemza Péter
Dramaturg: Adorján Beáta, Mispál Attila
Rendező: Mispál Attila
Csokonai Színház munkatársak:
Gáll Anna Nikoletta, Vajland Judit, Varga Nikolett
Deutsches Kulturforum munkatársak:
Horváth Andrea, Gert Loosen, Szima Viktória
Színészportrék: Máthé András
Social media: Babús Julianna
Grafika: Ivana Kočíková, Radka Zahradníková
Web: Orbók Áron
Videó: Adéla Gálová, Wizner Balázs, Kiss Aurél
Helyszínfotó: Löki Viktor
Sajtókapcsolat:
Vajland Judit (vajland.judit@csokonaiszinhaz.hu)
Projektkoordinátor:
Gál Róbert, Segesdi Móni, Varga Nikolett

RÉSZTVEVŐ KULTURÁLIS INTÉZETEK ÉS NAGYKÖVETSÉGEK

PROJEKTVEZETŐ:

Norvég Nagykövetség

Svájc Nagykövetség Magyarországon

A műsorváltozás jogát fenntartjuk.

A programfüzet szerkesztése június 4-én lezárult. Az esetleges változások miatt kérjük, kísérje figyelemmel az Irodalom Éjszakája honlapját, Facebook- vagy Instagram-oldalát!

TÁMOGATÓK:

DEBRECEN VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

DEUTSCHES KULTURFORUM

DEUTSCHES
KULTURFORUM
DEBRECEN

www.irodalomejszakaja.hu
irodalomejszakaja@gmail.com

[f /Irodalom Éjszakája](https://www.facebook.com/IrodalomEjszakaja)

[@ irodalomejszakaja](https://www.instagram.com/irodalomejszakaja)

#IrodalomEjszakaja2021 #IE2021

rodalomÉjszakája

**2021.
június
10–12.**

DEBRECEN